
TUTKIMUSMATKALLA MINIMAAILMOISSA

Julkaisusarja

Tutkimusmatkalla
Minimaailmoissa

Minimaailmat – Satakuntalaisia nukkekotiharrastajia
Emil Cedercreutzin museossa 18.2.–11.10.2020

Osa 1. Nukkekotiharrastaja Seppo Heino, Kokemäki

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan ensimmäisessä osassa esillä on nukkekotiharrastaja Seppo Heino ja hänen tekemänsä kolme nukkekotia.

”Olen kokemäkeläinen nukkekotiharrastaja, joka tutustui nukkekotien rakentamiseen vuonna 2010. Olen koko ikäni tehnyt paljon puutöitä ja käsillä tekeminen on aina ollut minulle mielekästä. Tämän ominaisuuden perin äidiltäni. Eräänä päivänä vuonna 2010 vierailin Harjavallassa Emil Cedercreutzin museossa, jossa oli silloin avoinna nukkekotiaiheinen vaihtuva näyttely. Tuossa näyttelyssä sain tartunnan tästä mielenkiintoisesta harrastuksesta”, Seppo Heino kertoo harrastuksensa taustasta ja alusta.

”Uudestaan näyttelyssä vierailtuani ajatukseni vahvistui ja lopulta tein itselleni ensimmäisen oman nukkekodin rungon. Mitään piirustuksia minulla ei ollut, vaan lähdin vain noudattamaan ajatuksissani ollutta ajatusta talosta. Myös tämän jälkeen syntyneet nukkekotini ovat kaikki itse tehtyjä ja niiden sisustuksestakin suurin osa on itse tekemääni”, Heino jatkaa.

Aiheet rakentamiinsa taloihin Seppo Heino on saanut lähipiiristään ja monet nukketaloistaan hän onkin tehnyt varta vasten lahjaksi perheenjäsenilleen. Innoitusta rakentamiensa talojen huoneisiin hän on saanut ympäristöstään, olemassa olevista rakennuksista ja paikoista sekä muun muassa lehtien interiörökuvista. Hänen nukkekotinsa kuvaavat realistisesti olemassa olevia rakennuksia ja huoneita.

”Kuvissa esillä on kolme tekemääni kokonaisuutta, joista yksi kuvaa Tulkkilan ala-asteen eilispäivän luokkaa, toinen äitiysneuvolan vastaanottohuonetta ja kolmas takkahuonetta sekä saunaa pesutiloineen. Koululuokkaan ja neuvolan huoneet liittyvät tyttäriini, jotka ovat ammanteiltaan opettaja ja terveydenhoitaja. Pesuhuoneen, saunan ja takkahuoneen kokonaisuuteen alkuperäisidea syntyi interiörökuvasta, jonka näin lehdessä ja jota lähdin kehittämään eteenpäin”, hän kertoo.

Kuva ja teksti © Seppo Heino ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 2. Nukkekotiharrastaja Kaisa Kalliovuo, Pori

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan toisessa osassa esillä on porilainen nukkekotiharrastaja Kaisa Kalliovuo ja hänen tekemänsä rintamamiestalon mallinen nukkekoti.

”Hyvä tarina herättää nukkekodin henkiin”, toteaa Kalliovuo aluksi ja kertoo olleensa aina luova sekä kiinnostunut uusien taitojen oppimisesta. Nukkekotiharrastukseen hän ihastui jo vuonna 2008. Harrastuksessa Kalliovuota veti puoleensa erityisesti sen monipuolisuus. ”Harrastus tarjosi mahdollisuuksia opetella ja käyttää hyvin erilaisia käsityömenetelmiä ja tekniikoita. Ja samalla onnistui myös nykytekniikan suomien mahdollisuuksien hyödyntäminen. Nukkekotiharrastuksessa riittää jatkuvasti uusia ideoita ja uusia tekniikoita opeteltavaksi”, hän kertoo.

Kalliovuon nukketalossa on kolme asukasta ja tunnelmallinen henki. ”Toteuttamassani rintamamiestalossa asuvat Urho-Kalevi, Irma ja heidän lapsenlapsensa Iiris. Talossa voit kuulla, kuinka seinäkello tikittää hiljalleen ja aika on pysähtynyt. Talon lattiat ja pinnat ovat nähneet paljon elämää ja ruostekukkia on näkyvillä siellä täällä. Taloon on säilytetty muistoja matkan varrelta sekä eletyn elämän jälkiä. Kenties jonakin päivänä talo kertoo tarinaa ajasta ja ihmisistä, joita ei enää ole. Talo kutsuu kurkistamaan ikkunoista. Urho-Kalevi, Irma ja Iiris ovat kotosalla ja keittävät kahvit jos satut piipahtamaan. Tähän taloon yllätysvieraat ovat aina tervetulleita!”, Kaisa Kalliovuo kertoo innostuneena.

Myös nukkekodin rungolla on oma tarinansa. ”Vuonna 2011 Nukkekotiyhdistyksen 20-vuotisjuhlan kunniaksi valmistettiin yhteensä 100 rintamamiestalokittiä. Taloni on tämän sarjan numero 63. Talo on mittakaavassa 1:18, joka on normaalia 1:12-kokoa huomattavasti pienempi ja harvinaisempi. Taloni on ollut esillä aikaisemmin mm. Taitokeskus Verkarannassa ja Etelä-Pohjanmaan maakuntamuseossa Seinäjoella”, Kalliovuo kertoo.

Kuva ja teksti © Kaisa Kalliovuo ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 3. Nukkekotiharrastaja Terttu Korhonen, Pori

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan kolmannessa osassa esillä on nukkekotiharrastaja Terttu Korhonen ja hänen sisustamansa Harmaa talo.

Minimaailmat-näyttelyn taustalla on satakuntalaisten nukkekotiharrastajien ryhmä, joka on muodostunut 2000-luvun ensimmäisinä vuosina. Terttu Korhonen on ryhmän perustajajäseniä. Ryhmän toiminta laajeni aiheesta kiinnostuneiden harrastajien liittyessä vähitellen mukaan. Vuonna 2006 ryhmällä oli jo useampia jäseniä ja näyttely Porin kaupunginkirjastossa.

Korhosen tekemä Harmaa talo on syntynyt samoihin aikoihin ryhmän toiminnan alkamisen kanssa. Talon runko oli jo nähnyt elämää ja vuosikymmeniä, kun Korhonen sai sen käsiinsä. ”Harmaan talon sain jouluna 2002 lahjaksi tyttäriltäni. Talo on 1940-luvulla tehty lapsille leikkikaluksi. Kun sain talon, oli se aika perusteellisesti leikityn näköinen. Onneksi maalilla ja tapetilla saa muutettua paljon”, Korhonen kertoo harrastuksensa alkuketkistä.

Korhosen nukketalossa on kaksi kerrosta ja kuusi huonetta. Harmaan talon huonekaluista osa on hänen itse tekemiään. ”Olohuoneen sininen sohvakalusto on itse tehty. Mallin otin siihen nukketalokirjasta. Lisäksi sohvatyyny, verhot, päiväpeitteet ja makuuhuoneen maton olen myös tehnyt itse. Taulujen kehykset olen tehnyt jätelötikuista ja koristellut maalaamalla, tarroilla ja helmillä. Taulujen kuvat puolestaan ovat netistä ja lehdistä. Kaikenlaiselle ”roskalle” löytyy uusi elämä, kun käyttää näppäriä sormiaan ja mielikuvitustaan”, Korhonen toteaa.

Kuva ja teksti © Terttu Korhonen ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 4. Nukkekotiharrastaja Sirkka Leivo-Jokimäki, Pori

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan neljännessä osassa esillä on nukkekotiharrastaja Sirkka Leivo-Jokimäki ja hänen pienoishuoneensa.

Porilaiselle Sirkka Leivo-Jokimäelle käsillä tekeminen ei ole vain harrastus, vaan elämäntapa. ”Jos pitäisi mainita mitä olen harrastanut, se lista olisi niin pitkä, että pitäisi listata ne, mitä en ole harrastanut. Käsilläni olen aina tehnyt, 3-vuotiaasta lähtien. Jo 5-vuotiaana kudoin vantuun, johon rakas, jo edesmennyt äitini kutoi peukalon. Tämä vantus on rakkain aarteeni”, hän kertoo.

”Varsinaisen kyteneen kipinän nukkekotiharrastukseeni sytytti Porin kaupunginkirjastossa vuonna 2006 ollut näyttely, jota kävin katsomassa. Sen myötä tutustuin tähän nukkekotiharrastajien ryhmään”, hän muistelee. Nukkekodit ja minimaailmat ovat tulleet tutuiksi Leivo-Jokimäelle myös opetustyön muodossa. ”Opetan Porin kansalaisopistossa nukkekotikalusteiden ja -tarvikkeiden tekoa. Menossa on nyt kahdestoista vuosi. Itselläni on kolme kappaletta suuria nukkekoteja ja noin kaksikymmentä kappaletta eri teemojen mukaisia roomboxeja eli pienoishuoneita. Niitä toin esille myös tähän näyttelyyn.”

Pienoishuoneiden hyviä puolia ovat niiden tarjoamat rajattomat mahdollisuudet, sillä huoneen voi luoda ja rakentaa melkein mihin tahansa runkoon. Sirkka Leivo-Jokimäki on rakentanut minimaailmojaan muun muassa avainkaappiin, ketsuppipulloon ja kyljelleen aseteltuihin teekuppeihin. ”Usein varsinkin minimaailman ollessa kyseessä minulta kysytään, että miten hermot

kestävät tehdä noin pientä. Vastaan tietenkin, että näissä hermot lepäävät. Mitä pienempi, sitä mielenkiintoisempi”, hän kertoo.

Nukkekotiharrastukseen ihastuminen on Leivo-Jokimäelle tuttu kokemus hänen opettamiltaan kursseilta. ”Syksyisin opistoon kurssilleni tulee naisia, jotka eivät ole aikaisemmin harrastaneet minijuttuja. Ja kun ollaan keväessä, niin voi, miten innokkaita, taitavia ja idearikkaita taitureita heistä onkaan tullut. Näin tämä harrastus vie mukanaan ja minisilmäsi aktivoituu”, hän toteaa innostuneena ja jatkaa: ”Tämän jälkeen katselet maailmaa minisilmällä ja mietit, mitä kaikkea kivaa voisi tuosta ja tuosta saada. Jos näet ihmisen pysähtyneenä paikalleen ja vaikuttavan ehkä vähän poissaolevalta, niin todennäköisesti hän on minimaailmaharrastaja, joka on juuri oivaltanut uuden idean toteutettavaksi nukkekotiinsa.”

Kuva ja teksti © Sirkka Leivo-Jokimäki ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 5. Nukkekotiharrastaja Raija Maula, Panelia

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan viidennessä osassa esillä on nukkekotiharrastaja Raija Maula ja hänen nukkekotinsa sekä pienoishuoneensa.

Raija Maula ajautui nukkekotiharrastuksen pariin puolivahingossa. ”Nukkekotiharrastukseni alkoi vuonna 2002, kun sisareni kanssa hankimme äidillemme joululahjaksi 1940-luvulta peräisin olevan nukketalon. Terttu-äitini remontoi vanhan ja kuluneen nukketalon upeasti. Harrastus, jota aluksi en ollenkaan ajatellut itselleni, jäi itämään mieleeni”, hän kertoo ensitunnelmistaan.

”Seuraavan vuoden 2003 tammikuussa hain pihavarastostamme lapsillamme leikeissä olleen Lundby-nukketalon ja päätin kokeilla nukkekodin sisustamista itsekin. Siitä kaikki alkoi minun kohdallani. Vuosien saatossa harrastus on laajentunut ja intoni vaan kasvaa – nyt kodissani on oma huone nukketaloille ja pienoishuoneille! Tällä hetkellä minulla on 20 pienoishuonetta ja 19 nukketaloa”, Raija Maula kertoo innostuneena.

”Emil Cedercreutzin museon näyttelyyn olen tuonut kokoelmistani yhden nukkekodin, joka on nimeltään Sininen talo ja sen lisäksi kahdeksan boksia eli pienoishuonetta: Kotiseutumuseon, Taikurin Talon, Taideväätärentäjän ateljeen, Koululuokan, Kutomotuvan, Poliisiaseman, Unelmien tuvan ja Weinhaus Hurausstrassen. Viimeisen pienoishuoneen nimi viittaa vuonna 2007 perustamaani Hurauskadun talot -blogiin”, hän jatkaa.

Jokaisella harrastajalla on oma uniikki tapansa suunnitella, rakentaa ja sisustaa nukkekoteja. ”Boksit eli pienoishuoneet olen tehnyt pahvilaatikoista, mdf-levystä tai vanerilevystä. Minimaailman voi kuitenkin rakentaa mihin tahansa muuhunkin runkoon, johon pystyy kiinnittämään sisustusmateriaaleja. Pienin runko, joka minulta löytyy, on kananmunan kuori, johon siihenkin mahtui pienen pienen huone”, Raija Maula hymyilee.

Entä mistä ideat tulevat? ”Ajatukset ja ideat tulevat milloin mistäkin. Joillakin pienoishuoneillani on esikuvat oikeassa elämässä. Esimerkiksi Koululuokan esikuva on Torttilan koulun luokkahuone, jossa itse aloitin koulunkäynnin. Lisäksi huoneita on syntynyt sen mukaan, kun jotakin on huomattu puuttuvan Hurauskadulta. Kerran lapsenlapsi kommentoi, että täällä ei vielä ole poliisiasemaa ja pian sitten jo tein sellaisen. Viime aikoina olen innostunut tekemään pienoishuoneita, joihin saa luotua ihan oman maailmansa”, Raija Maula kertoo.

Kuva ja teksti © Raija Maula ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 6. Nukkekotiharrastaja Irma Milan, Pori

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan kuudennessa osassa esillä on nukkekotiharrastaja Irma Milan ja hänen tekemänsä Palmin talo, joka on tehty urkuharmonin runkoon.

Palmin talon tarina juontaa juurensa 1950-luvun alkuun. ”Vuonna 1952 tuttavani sukulainen, silloin vielä pikkupoika Teuvo Palmi osallistui isoisänsä Artturi Palmin kanssa perunkirjoitustilaisuuteen Suontaan kartanossa. Isoisä oli ollut monta vuotta kartanon agronomi. Tilaisuudessa pieni Teuvo yritti tapailla Ukko Nooa kartanossa olleen urkuharmonin näppäimillä ja sen kuultuaan yksi perikunnan jäsenistä oli sanonut yhtäkkiä: ”Teuvo saakin sitten tämän urkuharmonin.” Tällä tavalla soitin siirtyi Palmin sukuun. Soittimen palkeet olivat jo tuolloin huonossa kunnossa, joten ilmeisesti soittaminen ei korjaustenkaan jälkeen kunnolla onnistunut. Harmonia säilytettiin Palmien kotona ja aikanaan se siirtyi suvussa henkilöltä toiselle”, Irma Milan kertoo.

Nukkekotien rakentamista ja sisustamista vuosikausia harrastanut Irma Milan kohtasi samaisen urkuharmonin ensi kerran vuonna 2010 nähdessään sen sattumalta tuttavansa autotallissa. ”Heti kun näin soittimen, kysyin, saisinko tehdä siitä nukkekodin. Näin jo mielessäni, kuinka hieno siitä voisi tulla. Samalla sain kuulla esineen mielenkiintoisen historian. Pian aloitin työstämään nukkekotia, mutta samalla halusin, että kaikki siitä puretut osat säilytetään mahdolliseen jälkikäyttöön. Työ ei aluksi edistynyt, mutta kun sain tietää Emil Cedercreutzin museon näyttelystä, innostuin ja päätin, että nyt nukkekoti valmistuu tähän näyttelyyn. Urkuharmonin historian vuoksi

nimesin nukkekotini Palmin taloksi”, Milan muistelee.

Irma Milan on ollut nukkekotien kanssa tekemisissä myös työnsä puolesta. ”Pidin pitkään askarteluliikettä Porissa. Liikkeessäni myytiin muun muassa nukkekoteja, niihin liittyviä materiaaleja ja tarvikkeita. Työ toi mukanaan paljon ideoita myös oman nukkekodin sisustukseen. Palmin talon sisustuksen esikuvana on toinen tekemäni nukkekoti, jonka monta vuotta sitten valmistin liikkeeni näyteikkunan somistukseksi. Aikanaan se kuitenkin ostettiin ja on kuulemani mukaan päätynyt ulkomaille asti”, Milan kertoo.

Kuva ja teksti © Irma Milan ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 7. Nukkekotiharrastaja Kerttu Raunela, Merikarvia

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan seitsemännessä osassa esillä on nukkekotiharrastaja Kerttu Raunela ja hänen tekemänsä kirjailijan kodin pienoismalli.

Kerttu Raunela kuuluu Minimaailmat-näyttelyn taustalla olevan nukkekotiharrastajien ryhmän perustajajäseniin. Hän on vetänyt useissa kansalaisopistoissa nukkekotien rakentamiskursseja ja vierailut myös Virossa opettamassa nukketalojen huonekalujen rakentamista. Raunela on rakentanut itse useita nukketaloja, joista osan hän on säilyttänyt itsellään. Talojensa huonekalut hän on tehnyt kokonaan itse.

Emil Cedercreutzin museon näyttelyssä nähtävänä on Raunelan tekemä pienoismalli merikarvialaisen kirjailija Matilda Roslin-Kalliolan (1837-1923) kodista. Kirjailijakodin pienoismallin tarina juontaa alun perin Roslin-Kalliolaa koskevaan lehtijuttuun, josta Raunela sai idean valmistaa kirjailijakotia kuvaava pienoismalli.

Raunela valmisti pienoismallin käyttäen pääasiassa kierrätysmateriaaleja, mutta talon runko on tehty mdf-levystä. Talon mittasuhteet on pyritty pitämään oikeassa suhteessa ja talo on tehty mittakaavaan 1:12. Ennen työn aloittamista alkuperäisestä talosta kuvattiin seinät, lattiat ja huonekalut. Skannatuista valokuvista syntyivät talon tapetit ja lattiat. Huonekalut ja sisustus ovat kaikki Raunelan itse valmistamia. Huolellisena käsityönä valmistettu pienoismalli vaati valmistuakseen vuoden mittaisen ajan.

Jutun lähteenä on käytetty Aina Lähteenojan teosta ”Mathilda Roslin-Kalliola”, WSOY, 1926 (Satakunnan kirjallisen kerhon julkaisuja: 1) sekä nukkekotiharrastaja Sinikka Sinervän taustatietoa nukkekodista ja tekijästä.

Kuva ja teksti © Kerttu Raunela ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 8. Nukkekotiharrastaja Mirka Salonen, Merikarvia

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -sarjan kahdeksannessa osassa esillä on nukkekotiharrastaja Mirka Salonen ja hänen kaksi nukkekotiaan.

Merikarvialainen Salonen on rakentanut nukkekoteja koko aikuisikänsä ja on kiinnostunut harrastuksesta jo lapsuudessaan. ”Alkusysäyksen sain nähtyäni teini-ikäisenä lehtijutun naisesta, joka oli rakentanut itselleen nukketalon. Aloitin tekemällä huonekaluja ja pikkutavaroita kierrätysmateriaaleista. Itse talon, toista metriä pitkän kaksifooninkisen pohjalaistalon rakensin vanerista kansanopiston kesäkurssilla. Viimeistelin ja täydensin sitä pikkuhiljaa”, Salonen kertoo harrastuksensa alkua ajoista.

”Välillä harrastukseni oli tauolla pitkiäkin aikoja. Uuden innostuksen koin vuosituhannen alussa löydettyäni netistä nukkekotiharrastajien blogeja. Aika pian käsintehtyjä miniatyyreja alkoi kertyä yli oman tarpeeni ja ryhdyin myymään niitä nukkekotimessuilla. Olen kirjoittanut aiheesta myös blogia”, Salonen kertoo.

”Kiinnostukseni kohdistuu enemmän pieniin esineisiin kuin itse nukketaloihin. Alusta alkaen olen mieluiten tehnyt pienoismalleja talonpoikaiskalusteista ja vanhoista suomalaisista käyttöesineistä. Minulle on tärkeää, että esine näyttää oikealta esikuvaltaan. Materiaali voi olla jotain muuta, kuin

mitä oikeassa esineessä on käytetty. Esimerkiksi aidon näköisiä emaliastioita teen kartongista. Kokeilen mielelläni eri materiaaleja ja tekniikoita, mutta luontevinta minulle on tehdä puusta”, Salonen jatkaa.

Toista nukkekotiaan, joka myös on esillä Emil Cedercreutzin museon näyttelyssä, Salonen alkoi rakentaa kansalaisopiston piirissä vuonna 2008. ”Suunnittelin sen niin, että siinä olisi pienessä tilassa paljon mielenkiintoista katsottavaa. Kaikki sisustuksen esineet lukuun ottamatta muutamaa pesuvatia ja kellarin purkkia ovat itse tekemiäni. Erityisen mielelläni teen vanhoja käsityövälineitä, siksi toinen näyttelyssä oleva työni on vanhaan kaappiin sisustamani kutojan tupa, jonka kaikki esineet ovat myös itse tekemiäni. Kangaspuut sekä rukki, vyyhdinpuut ja muut välineet myös toimivat oikeasti”, hän kertoo.

Kuva ja teksti © Mirka Salonen ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 9. Nukkekotiharrastaja Riikka Santonen, Rauma

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -sarjan yhdeksännessä julkaisussa esillä on raumalainen nukkekotiharrastaja Riikka Santonen.

Vuosikausia nukkekoteja sisustanut Riikka Santonen löysi harrastuksensa jo lapsena. ”Kun olin pieni, aloimme äidin kanssa säästää nukkekotiin sopivia tarvikkeita. Tein omille Daisy-nukeilleni vaatteita, huonekaluja sekä kodin kirjahyllyyn. Välillä nukkekotiharrastukseen tuli taukoa, kunnes taas innostuin aiheesta aikuisiällä. Hiljalleen valmistin lukuisia yksittäisiä pienoishuoneita, joita alkoi kerääntyä pinoiksi. Totesin, että nyt täytyy alkaa tehdä kokonaisia nukketaloja, eikä enempää laatikkopinoja”, hän kertoo.

Riikka Santonen rakentaa nukkekotejaan ja niiden huonekaluja kaikista saatavilla olevista materiaaleista, mutta osan huonekaluista hän ostaa myös valmiina. ”Teen huonekaluja, maalaan koristeita, ompelen ja askartelen yksityiskohtia, mutta ostan myös valmiita esineitä erityisesti käsityöläisiltä ja vanhan tavaran kauppiailta. Nukkekotisilmin katsottuna maailma on mahdollisuuksia täynnä”, Santonen kertoo.

Emil Cedercreutzin museon näyttelyssä esillä on yksi Santosen tekemä nukkekoti sekä kolme pienoishuonetta. Kaksi huoneista on tehty matkalaukkuihin ja yksi vanhaan kappaan. Nukkekoti kuvaa vanhaa linnaa. ”Kotini on linnani tai lottovoittoa odotellessa nukkekodista saa myös linnan. Puutarhanhoito vaatii vain pölyjen pyyhkimistä eikä portaita tarvitse oikeasti kulkea päivittäin. Sen sijaan voi nautiskella salissa musiikista, ahkeroida työhuoneessa ompelusten ääressä, lillua ammeessa tai lukea aamun lehteä kahvin ja marjapiirakan kera. Yksi rakkaimmista harrastuksistani on historian elävöittäminen ja nukkekotinikin ovat historiaan liittyviä. Siihen liittyy myös tämä linna, johon voin nukkekotimaailmassa toteuttaa sisustusunelmiani”, tekijä hymyilee innostuneena.

Erityinen piirre Santosen töissä ovat pienistä helmistä tehdyt sisustusesineet. ”Helmet ovat pieniä ja mineilyssä tarvitaan pieniä juttuja. Tosin pienimmätkin mikrohelmet, joissa on reikä, ovat vain vähän alle millimetrin, joten tosielämässä ne vastaavat jo yhtä senttimetriä. Minua kiehtovat pienet asiat. Usein minulta kysytäänkin, mikä on suurin helmistä tehty työsi. Minusta on oikeastaan hauskeempaa pohtia, mitä kaikkea pienen pientä voin tehdä. Pienistä yksityiskohdista kasvaa suuria kokonaisuuksia”, Santonen kertoo.

”Olen kokenut, että nukkekotien sisustuksen tekeminen on lepoa sielulle. On hyvä, että saa projekteja valmiiksi, mutta pääasia minulle on, että saan keskittyä luomaan jotakin omilla käsilläni. Toki lopputuloskin on tärkeä. Valmiit nukkekodit yksityiskohtineen ovat kauniita katsoa ja nauttia”, hän kertoo.

Kuva ja teksti © Riikka Santonen ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 10. Nukkekotiharrastaja Kirsi Sarasvirta, Panelia

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -sarjan kymmenennessä jutussa esillä on nukkekotiharrastaja Kirsi Sarasvirta.

Sarasvirran nukkekotiharrastuksen juuret juontavat hänen lapsuuteensa. ”Pienenä leikin nukkekodilla, ja äidin avustuksella sinne tehtiin myös huonekaluja ja sisustusta. Siten nukkekotiharrastus tuli minullekin tutuksi jo varhain. Myöhemmin aikuisiällä innostuin aiheesta enemmän ja aloin itsekin sisustaa nukkekoteja”, hän kertoo.

”Käsityöt ovat aina kiinnostaneet minua ja erityisesti miniatyyrimaailma on aina ollut kiehtova. Teen työkseni koruja, joten pienten asioiden ja yksityiskohtien rakentelu on minulle tuttua. Siinä missä korut valmistuvat metallista ja niiden pitää kestää käyttöä, antaa nukkekotimaailma mahdollisuuden valmistaa tuotteita melkein mistä vaan: paperista, puusta, kankaista, roskista, mistä vaan keksii. Ja nämä tuotteet saavat olla myös hentoisiakin. Minimaailmoja on mukava rakentaa ja tehdä itse. Kokonaisuuteen voi yhdistellä valmiita tuotteita sekä muiden käsityöläisten valmistamia esineitä. Itse tekemissäni sisustusesineissä käytän paljon kierrätysmateriaaleja”, Sarasvirta kertoo.

Näyttelyyn Kirsi Sarasvirta on tuonut yhden nukkekodin sekä useita pienoishuoneita. Nukkekodilla on hänelle erityinen merkitys. ”Lisa-nukkekoti on 70-luvulta peräisin ja sillä on monet leikit leikitty. Ajan mittaan talo on hieman kulunut ja hajonnut, mutta aina se on korjattu. Nukkekoti on tärkeä myös omille lapsilleni, sillä tällä nukkekodilla leikitään edelleen”, hän sanoo.

Pienoishuoneiden joukosta puolestaan löytyy kaksi lasikuutiota, jotka Sarasvirta on nimennyt Jouluksi ja Kesäpäiväksi. Niiden idea on lähtenyt rakentumaan yhden tietyn nukkekotiesineen ympärille. ”Molemmat katselukuutiot on rakennettu niin, että on valittu yksi esine ja sen ympärille on rakennettu siihen sopiva tila. Joulukuutio sisältää kauniin keinutuolin, jonka joku on joskus valmistanut tolkista nuppineulatyynyksi. Se sai viereensä monenlaista jouluista. Joulutorttu on tehty paperista, glögimuki tussinkorkista ja metallilangasta. Kesäpäivä-työssä puolestaan esineenä oli polkupyörä. Kuution sisustusmateriaalina on käytetty muun muassa matonkuteita, paperia ja vanhan laukun materiaalia. Nurmikolta voi tarkkasilmäinen löytää neljä pientä leppäkerttuakin”, tekijä kertoo.

Sarasvirta on rakentanut pienoishuoneet myös kynttilä- ja viinilaatikkoon sekä paperimassasta rakennettuun kantaan. ”Kynttilä- ja viinilaatikko saivat uuden ilmeen kynttilä- ja kukkakauppana”, hän kertoo.

”Kannon sisällä on salainen koti, pieniä huoneita ja niissä huonekaluja”, tekijä paljastaa.

Kuva ja teksti © Kirsi Sarasvirta ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 11. Nukkekotiharrastaja Sinikka Sinervä, Merikarvia

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -sarjan yhdennessätoista jutussa esillä on nukkekotiharrastaja Sinikka Sinervä Merikarvialta.

Sinikka Sinervä sai kipinän harrastukseensa aikuisiällä. ”Meillä kotona oli nukkekoteja molemmilla tyttärilläni ja nuorimmaiselle teimme itse Barbin nukkekodin hänen ollessaan 4-vuotias. Myöhemmin Raunelan Kerttu aloitti nukkekotien valmistuskurssin Merikarvialla. Osallistuin tuolloin kurssille ja siitä kaikki lähti minun kohdallani liikkeelle”, Sinervä kertoo ja viittaa puheessaan toiseen Minimaailmat-näyttelyn nukkekotiharrastajaan Kerttu Raunelaan.

”Kurssilla sain idean rakentaa Barbin huoneita vaatekaappeihin. Tyttäreni oli tehnyt huoneita avohyllyille ja ne osoittautuivat hankaliksi pitää puhtaana. Vaatekaappien hyllyt olivat paremmat ja lisäksi niistä sai ovet tarvittaessa suljettua. Nyt minulla on kolmekymmentä Barbin huonetta ja jokaisella huoneella on oma tarinansa”, Sinervä jatkaa.

Sinervä on tuonut näyttelyyn esille monenlaisia nukkekoteja ja pienoishuoneita. Mukana on viisikerroksinen Lundby- ja Lisa-nukkekodeja yhdistävä kokonainen talo, Palomiesboksi, Lelukauppa matka-askissa ja Teini-Leenan jouluinen huone. Lisäksi esillä on yhteistyöprojekteissa syntyneet Kultakutrin ja kolmen karhun mökki sekä Kertun ja Sirkkan ansarinurkkaus.

Sinikka Sinervä kertoo nukkekotien rakentamisen olevan haasteellista siksi, että koko ajan on mietittävä, missä järjestyksessä toimii. ”Minulla on kotona viisikerroksinen nukkekoti, jonka olen piirtänyt suhteessa 1:12. Tämä projekti etenee pikkuhiljaa ja on nyt vaiheessa, jossa teen rappuihin tulevia mattoja. Viiden sentin matkalla on 42 ristipistoa, mutta vasta kun matot ovat valmiina, voin laittaa rappuset paikoilleen ja sen jälkeen katon, joka on jo asennusta vaille valmis. Lisäksi esimerkiksi sähköistys laitetaan ylemmän kerroksen lattiaan ja sitä varten tulee porata reiät ja tehdä urat sähköjohdoille ennen, kuin asettaa lattiaan pintamateriaaleja tai sisustusta”, Sinervä kertoo.

Näyttelyssä olevan Palomiesboksin tarina liittyy Sinervän omaan poikaan. ”Palomiesboksi on tehty pojalleni, joka sai sen valmistuttuaan Pelastusopistosta. Pöytä on pienoismalli hänen omasta pöydästään. Seinillä ovat todistukset ovat niin ikään pienoismalleja hänen vapaapalokunnan aikaisista todistuksistaan. Ystävältä sain puukirveet ja tuuran sekä petkeleen mukaan kokonaisuuteen”, Sinervä kertoo huoneen yksityiskohdista.

Lelukauppa matka-askissa puolestaan kiinnittää kävijän huomion väreillään ja yksityiskohdillaan. Mistä on kysymys? ”Matkalaukkuun tehty pienoishuone sisältää paljon suklaamunista tulleita leluja sekä muita pieniä esineitä. Osa on itse tehtyjä kaikista saatavilla olevista pienistä materiaaleista. Kaikki esineet on liimattu kuumaliimalla paikoilleen. Takaseinän hyllykkö on tehty sälekaihtimien listoista. Kauppatasossa hyllyköt on tehty kaupasta saaduista hammasharjatelineistä. Kirkkaat kopat ovat jälkiruoka-astioita. Pienoishuone kuvaa lelukauppaa, jossa kassalla äiti on maksamassa ostoksiaan kaksosten kanssa”, tekijä kertoo.

Kuva ja teksti © Sinikka Sinervä ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 12. Nukkekotiharrastaja Marja Siura, Harjavalta

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -sarjan kahdennessatoista jutussa esillä on nukkekotiharrastaja Marja Siura Harjavallasta.

Marja Siura liittyi mukaan Minimaailmat-näyttelyn nukkekotiharrastajien ryhmään vierailtuaan aikanaan heidän näyttelyssään Porissa. ”Minulla ei koskaan lapsena ollut omaa nukketaloa, mutta olisin aina halunnut sellaisen. Vuonna 2006 kävin sattumalta Porin kirjastossa, jossa oli silloin nukkekotinäyttely. Kokonaisuus oli minusta aivan ihana ja ihailin taloja näyttelyssä pitkään. Lopulta kirjoitin vieraskirjaan nimeni, puhelinnumeroni sekä terveiset näyttelyn tehneille henkilöille. Viestiini lisäsin myös sen, että haluaisin mukaan tämän ryhmän toimintaan”, Siura muistelee.

”Myöhemmin yksi ryhmän jäsenistä oli nähnyt viestini ja soitti, kutsuen minut mukaan heidän tulevaan kokoukseensa. Nukkekotiharrastukseni lähti siitä liikkeelle. Tällä hetkellä minulla on kymmenkunta nukketaloa”, hän jatkaa.

Siura on tuonut Minimaailmat-näyttelyyn kokoelmastaan kaksi nukketaloa. Toinen niistä kuvaa torppaa ja sillä on ollut esikuva oikeassa elämässä. ”Ostin tämän pienoistalon noin kymmenen vuotta sitten antiikkimessuilta. Jälkeenpäin minuun otti yhteyttä henkilö, joka kertoi, että ostamani mökki kuvaa mahdollisesti oikeaa olemassa ollutta rakennusta, joka on sijainnut Harjavallassa Niuttulan kylässä, Hermun tilalla. Rakennuksen mallina on ollut todennäköisesti Hermun tilan torppa. Rakennusta ei ole enää olemassa, mutta sitä koskevat paperit ovat minulla tallessa”, Siura kertoo.

Toinen Marja Siuran nukketaloista puolestaan on tehty vanhaan siniseen kaappiin. Sen sisustus koostuu suurimmaksi osaksi materiaalista, joka kierrätyksen kautta on saanut uuden elämän. ”Kaappi on ollut minulla 80-luvulta saakka, mutta nukkekodiksi se muotoutui vasta myöhemmin. Sininen kaappi on oikeastaan ensimmäinen nukketaloni. Sen sisustus on syntynyt vuosien kuluessa, kun olen kierrellyt kirpputoreilla ja löytänyt uusia sisustusesineitä taloon. Olen ostanut suurimman osan nukkekodistani kirpputoreilta. Myös niiden sisustus on lähes kokonaan kierrätettyä materiaalia, osittain ostamaani ja osittain itse tehtyä”, Siura kertoo.

”Nukkekotiharrastajalle maailma on täynnä mahdollisuuksia, sillä kaikkein pieninkin ja turhimmalta vaikuttava esine voi tarjota mahdollisuuden muokata siitä nukkekotiin hienoja uusia sisustustavaroita. Työ vaatii mielikuvitusta ja kekseliäisyyttä. Kerran esimerkiksi tein

avaimenperänä olleesta maapallosta karttapallon nukkekodin työhuoneen lipaston päälle. Avaimenperässä ollut maapallo oli sattumalta mittakaavaltaan juuri oikea”, hän hymyilee lopuksi.

Kuvat ja teksti © Marja Siura ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 13. Nukkekotiharrastaja Tina Viberg, Harjavalta

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -sarjan kolmannessatoista jutussa esillä on nukkekotiharrastaja Tina Viberg Harjavallasta.

Tina Vibergin nukkekotiharrastus alkoi noin kymmenen vuotta sitten. ”Olen lähes koko ikäni Harjavallassa asunut käsitöiden harrastaja. Lapsena minulla oli pappan tekemä nukkekoti, joka on vuosien varrella kulkeutunut mukanaani varastosta toiseen. Vuonna 2010 Emil Cedercreutzin museossa Harjavallassa oli nukkekotinäyttely, minne siskoni kanssa toimme silloin 6-vuotiaan tyttäreni. Tytär olisi jo lähtenyt kotiin, mutta siskoni kanssa vielä ihastelimme näyttelyssä olevia taloja. Tuosta näyttelystä iski kipinä. Kotona vanha nukkekoti kaivettiin varaston periltä esille. Siten kaikki alkoi minun kohdallani. Harrastus on nyt kestänyt kymmenen vuotta eikä loppua näy. Minulla on tällä hetkellä seitsemän nukkekotia ja seitsemän pienoishuonetta, jotka kaikki ovat enemmän tai vähemmän keskeneräisiä”, Viberg kertoo.

Emil Cedercreutzin museon näyttelyyn Viberg toi nähtäväksi lelukauppaa kuvaavan pienoishuoneen ja Vaaleanpunaisen talon. ”Lelukauppaboksi sai alkunsa, kun sain siskoltani vuoden 2017 lopussa haasteen: boksiin piti joka viikko tehdä jotain ja lähettää kuva hänelle. Siskoni, joka myös on nukkekotiharrastaja, seurasi bloginsa julkaisuissa kolmen pienoishuoneeni valmistumista. Myöhemmin aloin itsekkin päivittää sosiaaliseen mediaan kuvia nukkekodeistani ja niiden sisustuksesta”, Viberg kertoo.

”Erilaisia leluja oli vuosien varrella kertynyt, eivätkä kaikki löytäneet paikkaansa nukkekodeista, joten päätin tehdä Lelukaupan yhdessä tyttäreni kanssa. Vuosi vierähti nopeasti, eikä boksi ehtinyt siinä ajassa valmistua, vaan sitä päivitellään edelleen. Uusia lelujakin tulee lisää ostettua tai tehtyä, nyt kun on paikka, mihin niitä voi laittaa. Tosin aika täyttä alkaa jo tässä lelukaupassa olla”, Viberg hymyilee iloisena.

Lisäksi näyttelystä löytyy Vibergin tekemä Vaaleanpunainen talo. ”Se talo tulee muuttumaan vielä paljon. Talo on kutakuinkin sisustettu, mutta tavaroiden on tarkoitus vaihtua tai niitä on tarkoitus korjata vaaleanpunaisiksi. Ja toki kaikkea uuttakin lisätään sen mukaan, kun jotain kivaa löytyy. Seinätkin tullaan remontoimaan, mutta väri on vielä auki. Idea lähti siitä, että vaaleanpunainen on

lempiväri ja haluisin ostella kaikkea pientä ja kivaa sen värisenä. Päätin sijoittaa ne yhteen taloon”, tekijä kertoo.

Kuva ja teksti © Tina Viberg ja Emil Cedercreutzin museo.

Osa 14. Nukkekotiharrastaja Helena Viitala, Pori

Emil Cedercreutzin museon Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarjan neljästoista ja viimeinen juttu esittelee nukkekotiharrastaja Helena Viitalan Porista.

Helena Viitala on harrastanut nukkekotien rakentamista noin kymmenen vuoden ajan. ”Olen aikaisemmin toiminut rakennusalalla. Kun siirryin pois työelämästä, aloitin rakentelemaan nukkekoteja, joita onkin syntynyt jo useita. Nykyään myös opetan nukkekodin sisustamista Porin Otsolassa”, Viitala kertoo.

Emil Cedercreutzin museon Minimaailmat-näyttelyyn Viitala on tuonut yleisön ihasteltavaksi kolme nukketaloa. Keltaisessa, kolmikerroksisessa Hiirula Koloset -talossa asuu hiiriperhe. ”Talossa asuvat äiti, isä ja kolme lasta. Vieraita käy paljon. Juuri nyt naapuri on tullut soittamaan puhelimella rouvansa kanssa. Lasten kavereita on vintillä soittelemassa rumpuja ja muita soittimia. Ruokavarastossa on aina oma vahti, koska ruuan pitää riittää koko talven ajaksi. Ruokavaraston sisällön tekemisessä käytin monenmoista materiaalia. Tein muun muassa kukkasten siemenistä hedelmiä, pienistä helmistä omenoita sekä massasta leipiä ja juustoja. Limsapullot ovat olleet alun perin silmätippapulloja”, Viitala muistelee.

Hiirulan vieressä on matkalaukkuun rakennettu nukkekoti. ”Matkalaukku on nimeltään Villa Helena. Laukku on peräisin isovanhemmiltani, jotka ovat tuoneet sen Amerikasta tuliaisena vuonna 1928. Aikansa se lojui autotallissani, kunnes stailasin sen ulkopuolelta. Jossain vaiheessa päätin tehdä siitä nukkekodin. Työnä se on ensimmäiseni. Ajattelin jossain vaiheessa parannella sitä, mutta lopulta päätin kuitenkin säilyttää sen alkuperäisenä ja ensimmäisenä työnäni”, Viitala sanoo.

Ehkä erikoisin Viitalan nukkekodeista on tehty vanhaan saapikkaaseen ja se on nimetty Trullien kenkäkodiksi. ”Kengän varsi on kovetettu sanomalehdillä, pahvilla ja kangastapetilla niin, että se pysyy ryhdissään. Kenkäkoti syntyi vancouverilaisen nukkekotiharrastajan vierailtua kotonani. Hän esitteli omia töitään, joista tämä ideani sitten syntyi. Talossa asuu trulliperhe, jolla on paljon lapsia. Lapsilla on oma orkesteri. Ruoan valmistus tapahtuu useimmiten ulkona grillin ääressä”, Helena Viitala kertoo nukkekodistaan.

Kuva ja teksti © Helena Viitala ja Emil Cedercreutzin museo.

**”Minimaailmat – Satakuntalaisia nukkekotiharrastajia”
Näyttely Emil Cedercreutzin museossa 18.2. – 11.10.2020**

Yleiskuvia näyttelystä

Tutkimusmatkalla Minimaailmoissa -julkaisusarja ja yleiskuvat © Näyttelyn nukkekotiharrastajat ja Emil Cedercreutzin museo 2020.